

Suomen ympäristökeskuksen huomiot

**HE 91/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle
laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta**

Ympäristövaliokunta tiistai 26.05.2026

Panu Halme
Tutkimusprofessori

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Yleiset huomiot

Keskitymme lausunnossa ja tässä puheenvuorossa luonnonarvomarkkinoita koskeviin kohtiin.

Esitetty muutos luontoteon lisäämiseksi luonnonsuojelulakiin
monipuolistaa luonnonsuojelun työkaluvalikoimaa
edistää luonnonarvomarkkinoiden syntyä
tehostaa luontokadon torjumista

→ Kannatamme esitystä sellaisenaan.

Luontotekojen pysyvyys ja merkitseminen rekisteriin

Suomessa on nyt käytössä paljon määräaikaista suojelukeinoja

→ tutkimustiedon perusteella tehottomia ja kalliita

”Lupa- ja valvontaviraston on päätöksessä kiellettävä luonnonarvojen tuottamisalueen luonnonarvojen hävittäminen ja heikentäminen ja määriteltävä luonnonarvojen tuottamisalueen rajat.”

→ pysyviä luontotekoja → kannatettavaa ja kustannustehokasta

Lisäksi julkinen rekisteri on tärkeä osa luonnonarvokaupan avoimuutta ja luotettavuutta. Syke pitää tärkeänä, että nyt ehdotetun mukaisesti lupa- ja valvontavirasto merkitsee sekä kiinteistörekisteriin että luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan julkiseen rekisteriin tiedon tuotettavien luonnonarvojen käytöstä 104 a §:n mukaisena luontotekona.

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Lieventämishierarkian sisällyttäminen osaksi sääntelyä

Herätti alkuperäisen esityksen kohdalla keskustelua → kaikki tutkijat kannattivat (Syke, Luontopaneeli, BOOST-hanke)

- KV-tutkimus antaa tälle vahvan pohjan

Lämmin kiitos lausuntojen kuuntelemisesta!

Tuotettavien luonnonarvojen oikeudenhaltija voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta päätöstä luontoteon hyväksymisestä. Jos hakija on sellainen kirjanpitolain (1336/1997) 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettu kestävyysraportointivelvollinen hakija, jonka toiminnalla on merkittäviä biodiversiteettivaikutuksia, päätöksen edellytyksenä on, että se on kestävyysraportoinnissaan osoittanut välttävänsä ja minimoivansa sekä mahdollisuuksien mukaan hyvittäneensä toiminnassaan luonnonarvoille aiheutuvia haittoja.

Mitä tarkoittaa?

Esimerkiksi yksityishenkilö, yhdistys, pieni yritys tai kaupunki voi rahoittaa luontoteon ilman lievennyshierarkian dokumentointivelvollisuutta.

Pörssi- ja suuryhtiöt joutuvat huomioimaan vastuullisuusraporteissaan.

Kirjaus ei velvoita täydelliseen luontohaittojen poistamiseen, mutta edellyttää yrityksen toimintatapojen kriittistä tarkastelua sekä niiden kehittämistä silloin, kun se on perusteltua. Se on kaikin puolin kannatettava, kohtuullinen ja tarkoituksenmukainen vaatimus.

Paras keino vähentää kehittyvään markkinaan liittyvää viherpesuhuolta.

Suojeluhyvitys

Suojeluhyvitys tarkoittaa tilannetta jossa aktiivisen ennallistamisen sijaan ekologisessa kompensatioissa tai luontotekoja tuotettaessa suojellaan jo valmiiksi arvokkaita kohteita.

Nykyinen säädäntö ei tue tätä, koska niin sanottua *vältettyä haittaa* ei saa laskea hyödyksi.

Suojeluhyvitystä koskevan sääntelyn korjaaminen on liian iso muutos ehdotettavaksi osana tätä sääntelymuutosta, mutta se kannattaisi aloittaa pian. Olisi tärkeä keino luonnonarvomarkkinan vauhdittamiseksi.

Yhteenveto

Suomen ympäristökeskus kannattaa hallituksen esitystä

Tärkeintä on, että luontotokeojen pysyvyys ja kirjaaminen rekisteriin pysyvät osana ehdotusta, ja että kytköstä lievennyshierarkiaan ei pureta.

Teemme tiedolla toivoa.

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute